

Rekopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

KURJER LITEWSKI

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. Ogłoszenia przyjmują się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4-6 p. p. w Biurze ogłoszeń L. i E. Metal i S-ka, Wielka 88, telefon Nr. 886. Po godz. 6-ej niekatalogi i inne niecierpiące zwłoki zawiadomienia w drukarni Józefa Zawadzkiego Suworowska Nr. 5.

WYDAWNIOTWA ROK IX.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych. REDAKCJA I ADMINISTRACJA prospekt 5-to Jerski № 28. Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96. Telefon № 129, telefon drukarni № 685. Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p. Redaktorzy przyjmują od godz. 2—3 po połud.

WARUNKI PRENUMERATY

	Rocznik	Półrocznik	Kwartalnik	Miesięcznik
W WILNIE	8—	4—	2—	—70
Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ	10—	5—	2,50	—84
ZAGRANICĄ	16—	8—	4—	1,50

Zmiana adresu 20 kop. — Za odesłanie do domu 10 kop. miesięcznie. Listów niefrankowanych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje. Rekopisów — nie zastrzeżonych do swetu — nie przechowuje.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za wiersz petitowy w tekście, lub jego miejsce 1 rub. Ogłoszenia na 1-ej stronie za wiersz petitowy lub jego miejsce 60 kop. Ogłoszenia na 1 str. o pozysk. państw. za wiersz pet. lub jego miejsce 1 rb. Reklamy za wiersz petitowy lub jego miejsce 60 kop. Nekrologi za wiersz pet. lub jego miejsce na 1 str. 50 k., po tekście 30 k. Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rb. Ogłoszenia zwyczajne za wiersz petitowy lub jego miejsce 20 kop. Drobne ogłoszenia za każdy wyraz 4 kop., najmniejsze 40 kop. Ogłoszenia w niedzielnych numerach o 25 proc. drożej. Dołączenie prospektów do „Kurjera” 7 rb. od tysiąca oprócz opl. poczt.

Przypominamy Sz. Prenumeratorom, że czas odnowić przedpłatę na kwartał II-gi r. b.

KONIAK SZUSTOWA

Sarga Dostać można wszędzie 69215

KALODONT

NIEZBĘDNY
KREM I ELIKSIR DO ZĘBÓW,
zbadany przez urzędy lekarskie.
(Wiedeń 3 czerwca 1887 r. 1 Paryż 3 kwietnia 1910 roku).
Przy użyciu zęby pozostają czyste, białe i zdrowe.

Sala Koncertowa Ogrodu Botanicznego dyr. I. SZUMANA. Telefon № 364. **TEATR FAMILIJNY VARIETE.** Dzisiaj występy polskiego humorysty **Ludwika Ludwikowskiego.** **20 NOWY PROGRAM 20 NÓW.** Początek o godz. 11 wiecz.

Teatr Familijny R. Sztremera, Tylko 18, 19 i 20 kwietnia r. b. **Wspaniały program!** **Języki ogniste,** dram. życiowy w 2 cz. 1) Obrznięcie dram. 2) Śmierć na dnie morza. Preza zakończony w telefonistce, scena komiczna. **Varieté-popuri,** scena komiczna. — Wyhrześz Lilm Firda, piękne widow. — Przejąd ostatnich wypadków, kronika. **ul. Wielka 74.** Zmiana obrazów w niedzielę 21 kwietnia r. b.

„HOTEL PALAC“ Telef. 11-50. **Nowa Dyrekcja.** Codziennie od poniedziałku 15 kwietnia pierwszorzędną artystyczny **Cabaret** z udziałem znanych artystów-humorysty **Jerzego Rozdolskiego** i wielu innych. Przy hotelu pierwszorzędną **RESTAURACJA** Kuchnia francuska, usługa ujmująco grzeczna i szybka. **Ceny przystępne.** Z poważaniem **NOWA DYREKCJA.**

BAD NAUHEIM

Hôtel d'Angleterre (Englischer Hof). NOWOCZESNY KOMFORT, BLISKO LAZIENEK. Wilno, A. CHRZANOWSKA, A. BRODNICKA. 0.00

ODDZIAŁ WILEŃSKI

D.H. L. i E. METZL i S-ka

podaje do wiadomości swojej Szanownej Klijenteli, że od maja r. b. **biuro zostanie przeniesione** do domu hrabiego Tyśkiewicza przy ul. **Wielkiej** № 96.

Biblioteka pamiętników

ma na celu zobrazowanie życia polskiego i litewskiego w przeszłości, opowiedziano przez świadków nacoenych.

obejmuje obszar całej dawnej Rzeczypospolitej Polskiej.

da czytelnikom pełny wizerunek czasów i ludzi w oświetleniu działalności odmiennych stronnic i różnych poglądów.

każdy pamiętnik opracowany był przez jednego z najwybitniejszych historyków i uczonego naszych i opatrzone treścią przedmową.

jako wydawnictwo periodyczne wychodzi raz na miesiąc w formie książkowym, objętość 200—250 str. druku z licznymi portretami i ilustracjami.

WARUNKI PRZEDPŁATY:

W Wilnie roczn. rb.	połr.	kwart.
przez poczt.	8	4
za granicę	10	5
dla prenumeratów „Kurjera Litewskiego” w Wilnie rocznie rb.	6, półr. 3, kwart. 1,50	
przez poczt.	7, 3,50, 1,75	

Adres Redakcji i Administracji **„Biblioteki pamiętników”** Wilno, prospekt 5-to Jerski № 28. szczegółowy prospekt na żądanie bezpłatnie.

Sanatorium D-ra Solmana, Warszawa, — Al. Szucha 9. Chirurgia, choroby kobiet. Pobył w pokojach wspólnych rb. 3, w osobnych 4—7 dziennie. Ambulatorjum od 12 do 1. (Prasowa Rzutnia). 7009

Zdrojo-wisko **BIRSZTANY,** silne wapniowe źródło. Mocono radio czynne. 21200 Informacje: Wilno, Dr. Sycelanko, Chersońska 7; Kowno, hotel Wersal, p. Węglawowicz.

FMS
PASTYLKI
KASZELNIA
KROCHMALT
KAWA
COKOLATA
KAKAO
MIGDALKI
MAŁY
KURJER
LITEWSKI

WŁADYSŁAWA KSIĘCIA DRUCKIEGO-LUBECKIEGO

odbędzie się w poniedziałek dnia 22 kwietnia (5 maja) o godzinie 10¹/_a rano w kościele Katedralnym, w kaplicy św. Kazimierza, nabożeństwo żałobne, na które zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych Zmarłego

Rodzina.

TLENOL DO ZĘBÓW KREM-PROSZEK-ELIKSIR

SPORT W WILNIE.

W czasie sezonu wyścigowego w dni 10/23, 11/24, 13/26, 15/28 i 16/29 maja odbywał się będzie strzelanie do gołębi na nowo warty-strandzie w Połpiasce, na torze wysłogowym. Bliższych informacji udziela ks. Bohdan Zagiell, Wilno, ul. Kaszańska. 25344

W sprawie teatru.

Teatr jest wszędzie poważną instytucją kulturalną, której należyte postawienie i rozwój powinny żywo obchodzić ogół myślny. Tem większego znaczenia nabiera tam, gdzie instytucji kulturalnych wogóle jest mało i gdzie zakładanie ich jest mocno utrudnione. Społeczeństwo nasze dość biedne i mało ofiarne, czynami stwierdza jednak poważne zainteresowanie się losami teatru polskiego. Po spaleniu się sali Miejskiej na „akcję ratunkową” sympłę się składki wcale obficie. Wyrazem trwałej troski o teatr jest od lat już kilku funkcjonujące Towarzystwo popierania sceny. Wreszcie grono ludzi dobrej woli zawiązało spółkę dla budowy stałego teatru polskiego i rychno już przedsięwzięcie swoje do pomyślnego końca doprowadzi. Ofiarność naszego ogółu na cele teatru nie jest, zdaniem wielu, dotąd nawet należyte wyszukana.

Jedną z najważniejszych spraw teatralnych jest oczywiście wybór odpowiedniej dyrekcji. Warunki sceny polskiej w Wilnie są trudne. Frekwencja publiczności naogół jest dość nieznaczna. Tow. popierania sceny rozporządza szczupłymi funduszami, wymagania zaś części przynajmniej byłych teatrów teatralnych są wcale wysokie. Z powodzeniem tedy i zadowoleniem ogółu pracować może u nas jedynie dyrekcja, która zakresła plany na lat kilka z góry, rozporządza jakim takim kapitałem i żywi wysokie ambicje artystyczne. Od czasu wyjazdu z Wilna pp. Szczurkiewiczów, przeznaczenia teatru miejskiego wyłącznie dla trupy rosyjskiej i spalenia się sali Miejskiej, teatr polski w Wilnie przeszedł w stan przewlekłego prowizorium: improwizowane lokale i dyrekcje wyznaczone na jeden sezon i to niekiedy w ostatniej chwili.

Mimo to nie brak kandydatów, ubiegających się o dyrektorstwo. Terogoczny sezon letni miał ich kilku, zarząd Tow. popierania oddał pierwszeństwo p. J. Strycharskiemu i, zapewne na podstawie doświadczeń uprzednich, pozwolił mu na uprawianie wyłącznie operetki. Decyzja ta wywołała pewien protest w prasie, którym zresztą nie będziemy się zajmowali, dopóki nie usłyszymy wyjaśnień zarządu, co zapewne przyjeździe chwilowo nieobecnych członków jego nastąpi. Prawdopodobnie obyloby się wcale

bez protestów, gdyby zarząd, pamiętając o tem, że Tow. popierania był i rozwój swój fundować może jedynie na poparcie ogółu, więcej informował go o swej działalności. Prasa niewątpliwie chętnie służyła za pośrednika, zarząd jednak w wyjątkowych jedynie razach do niej się zwraca.

Co do nas osobiście, to najbardziej żał nam kandydatury, która wcale urzędowo stawiana nie była, a która mogła mieć charakter niejednoznaczny tylko. Przed paru miesiącami w „Kurjerze Litewskim” zamieściliśmy artykuł p. t. „Czy Wilno może mieć dobrą operę polską?”, w którym autor rzucił projekt sprowadzenia do Wilna na lato opery poznańskiej, skazanej na przymusową bezczynność w tym właśnie czasie. Autor wykazywał, że byłaby to dogodność podwójna. Opera bowiem, tylko funkcjonująca cały rok bez przerwy, ma warunki stałego podnoszenia swej wartości artystycznej, tym sposobem wspólnie postugowanie się jedną instytucją przez Poznań i Wilno przyczyniloby się do powstania trzeciej poważnej opery polskiej (obok warszawskiej i lwowskiej). Nadto zaś oba te miasta zdobyłyby instytucję kulturalną, odpowiadającą wymaganiom społecznym.

Otóż z Nr. 13—14 „Przepl. Wileńskiego” dowiadujemy się, że projekt ten miał szansę urzeczywistnienia i że główną przyczyną niedościenia do skutku były — pogłoski i ceremonie. P. (bł.) przytacza rozmowę swą z p. Szczurkiewiczem, z której się okazuje, że dyrektor poznański przedsięwzięłby zapewne oficjalne starania co do przysłania do Wilna już w bieżącym sezonie letnim opery i operetki poznańskiej, gdyby podczas niedawnego pobytu w Wilnie nie ostrzeżono go, że są w mieście naszym jednostki projektowi podobnemu przeciwnie. Z ostrzeżeń tych p. Szczurkiewicz wyciągnął wniosek, że lepiej urzędowych starań nie wszczynać, gdyż w walkach kandydatów „mają często znaczenie względy uboczne”, niepodobna zaś „instytucji poważnej, jaką jest teatr poznański, narażać na to, by dano przed nią pierwszeństwo jakiejś trupie ad hoc skleconej”. P. Szczurkiewicz nie bez racji może dodać: „Jestem nawet zdania, że Tow. Popierania Sceny, szukając dla Wilna opery i operetki na sezon letni, byłoby najwłaściwiej postąpić, delegując kogoś dla objechania istniejących teatrów”.

Trudno opędzić się zallowi na myśl, że jakieś komeraże, czy względki uniemożliwiły taki ponęty dla Wilna projekt. Miejsmy nadzieję, że zarząd Tow. popierania sceny, w planach swoich na przyszłość, weźmie pod uwagę projekt powyższy, aczkolwiek urzędowo doń nie zgłoszony i urzeczywistni z niego to, co

wencja na przedstawieniach dramatycznych była (w Poznaniu za Lelewicza) w przecieciu bez porównania wyższą od frekwencji w wieczory operetkowe”.

Też samą sprawę poruszył w liście do nas pisany znany dramaturg, p. Tadeusz Konczyński, którego „los teatru wileńskiego żywo obchodzi, jako autora i polaka”. P. Konczyński słusnie powiada: „Co się tyczy nowego dyrektora, sądzę, że na czele tak ważnego posterunku powinien stanąć człowiek, który daje rekwizy jako obywatel i jako artysta”. W dalszym ciągu zaś ostrzeża przed wprowadzeniem operetki, gdyż w Poznaniu doprowadziło to jakoby do „całkowitego upadku dramatu”. Otóż słowa te, jak widać z poprzedniego, są nieuzasadnione. P. dr. Seyda we wzmiankowanym artykule powiada wprost, że „dramat za dyrekcji Lelewicza stał na bezwarunkowo wyższym poziomie, niż w ostatnich latach kierownictwa p. Rygera, który poza dramatem (w szerokim tego słowa znaczeniu) nie miał obowiązków żadnych”. Pochwały zamieszczone w liście p. Konczyńskiego działowi dramatycznemu w obecnym teatrze poznańskim, w którym również istnieje „dział muzyczny”, świadczą również, że połączenie dramatu i operetki nie jest nieuchronnie dla pierwszego fatalne. Znaczną część listu swego p. Konczyński poświęcił słusznym, ale spóźnionym uwagom, że teatr polski w Wilnie winien dać „kilkaset takich miejsc”.

Mamy nadzieję, że z opracowanym poglądem na poruszone wyżej sprawy teatralne, jakoteż na wiele innych tu niedotkniętych wystąpi zarząd Tow. popierania sceny, jeśli nie na łamach prasy, to na ogólnym zebraniu członków Tow., które zapewne rychło już się odbędzie.

J. Hl.

Aleksander Despot-Żenowicz.

(Dokończenie.)

W tym czasie wyjechał on całą swą wartość, jako człowiek wysokiej prawości, wykazal, że pomimo oddalenia od ojczyzny, zachował zawsze w swoim sercu dla niej uczucie synowskie najczulsze, że polacy byli dla niego braćmi najdroższymi, dla ulżenia niedoli których czynił on wszystko, co było w jego mocy.

„Tobolsk” — mówi prof. T. H. — był wówczas jednym z głównych punktów za Uralem, przez który przechodził musieliby wszyscy skazani na deportację, jak kryminalnie, tak i politycznie zasądzeni.

Jedni skazani na osiedlenie albo do katorgi, wysłani byli w dalszą podróż, inni czekali na przeznaczanie do różnych miejscowości, według uznania gubernatora. Tu też był punkt dla spoczynku po długiej pieszej podróży, a także przystanek dla chorych, potrzebujących leczenia. Sprawą więźniów i przesyłek etapami odbywanych dotąd pieczo, zażął się gubernator. Pod jego osobistym dozorem, więzienie tobołskie stało się wzorowem, to samo i szpital tamtejszy. Przedstawił następnie memoriał do Petersburga, w którym obliczył, że transport więźniów na podwodał, odbywający się daleko wspaniej, niż pieszy, zmniejszy o wiele wydatki rządowe, a zarazem i męczarnie więźniów; projekt ten jego został wprowadzony dopiero w jesieni 1864 roku, oddał też wysłano wszystkich więźniów politycznych na podwodał, przyczem, według rozporządzenia Żenowicza, na które przystali gubernatorowie Wschodniej Syberji, pozwolono było więźniom politycznym stawać na odpoczynek lub nocleg, po chatkach wieśniaczych, a nie w karczmie etapowej.

Wszyscy więźniowie zbliżając się do Tobolska wiedzieli zgóry, że tam

Przyjmujcie na stacje panienki. Troskliwa i moralna opieka. Konwersacja francuska. B. Morel, Łukiska 6 (dom Zasztłowa). 25006

194294

1880 oblicza świat cały, z powodu aresztowania go w Paryżu i niewydania Rosji. Hartman był organizatorem w r. 1879 całego szeregu zamachów terrorystycznych w Odesie i Moskwie.

bert Durham w Hereford, w Anglii. W wywierconych w pewnych odstępach licznych dziurach w glebie pomieszczał małe ładunki dynamitu.

ZAMIAST POWINNOŚCÓW SWIATECZNYCH. Na naukę jez. polskiego: Józefostwo Świątkowskiego 2 rb. K. i A. Zubowiczowie 3 rb.

GIEŁDA.

Tel. Handl. Ag. Pet. Petersburg, 19 IV 1913 r. Nastroj dla lokacyjnych spokojny i stały, niższa na 4 i pół proc. pożyczkę 1909 r.

Akcje banków ziemskich: Bessarabsko-Taurydzkiego, Wileńskiego, Dońskiego, Kijowskiego 657, Moskiewskiego, Połtawskiego, Tułskiego, Charkowskiego.

CENY ZBOŻA.

WILNO, d. 19 kwietnia. Zakłady przemysłowe, składy towarowe i podjazdówka hr. A. Tyaskiewiczza. za pud w kop.

Śmietana za kwartę 28-30, Twarog za funt 15, Masło za funt 40-45.

Doniesienia telegraficzne Ag. Pet. Berlin, 19 IV (w mark. za 1000 kilo). Pšenica na termin bliższy . . . 212-

Lipawa, 19 IV (w kop. za pud). Pšenica samarska . . . 85-88, Żyto . . . 87-91.

Petersburg, 19 IV Kalasznikow. (w k za pud). Pšenica rosyjska 130 zot. . . 96-100.

Otręby pszenne . . . 63, Mąka pszen. wol. „krup.“ 1 g. . . 265.

Notowania Wileńsk. Banku Ziemskiego.

4 1/2% listy zast. Wil. Ban. Ziem. . . 86-.

Karlsbad. Dr med. Adam Maciąg, b. asystent u R. kliniki chor. wewn. Uniw. Jagiell.

Forman przeciwko katarowi nosa. puszką 25 kop.

Baczności! Istnieją naśladowstwa w bliźniaczo podobnym opakowaniu.

BOLINDERA. Pierwszorzędnej wartości motory i lokomobile szwedzkie ropowe.

Parlez-vous français? Prenumeruje czasopismo ilustrowane „Le Français“.

LECZNICZA MAŚĆ ZIOŁOWA VILIA-CRÈME. Specjalny niezrównany środek medyczny przeciw wszelkiego rodzaju: EGZEMOM, ŚWIERBIE, LISZAJOM, WRZODOM.

Szklanka HERBATY. z niedużym kieliszkiem doskonałego wina „Saint-Raphael“.

Bracia JABŁKOWSCY. TOWARZYSTWO AKCYJNE. WARSZAWA, BRACKA 23.

NOWOŚCI. WIOSENNE LETNIE NADESZEŁY DO WSZYSTKICH DZIAŁÓW MAGAZYNU.

ROWERY „Germanja“ Zejdel i Naumana DREZNO. Główna reprezentacja i skład fabryczny.

Hygiena czytania. Nowowynaleziony przyrząd do odwracania stron systemu B. Immanitowa.

Gimnazjum żeńskie z prawami zakł. rząd. dla uczenia E. LICHTAROWICZÓWNY.

Już od 23-go kwietnia można zamieszkać na letnisku w domu Skarzyńskiego.

Hygieniczna Lecznica D-ra A. Tarnawskiego w Kosowie (st. kol. Zabłotów) w Galicji Wschodniej.

MIEDZYNARODOWE TOWARZYSTWO MASZYN ŻYWIWYCH W AMERYCE. RYGA, ul. Antoniego № 19.

MOTORY ROPOWE I GAZO-GENERATOROWE „EKONOM“ o rozmaitej sile.

LICYTACJA 1 maja r. b. na posiedzeniu Rady Wileńskiego T-wa Wzajemnego Kredytu.

Z języka angielskiego na rosyjski i z rosyjskiego na angielski. TŁOMACZĘ.

Letnisko do wynajęcia, 4 pokoje umeblowane, z wanną, fontanną, za 150 rb.

OBUWIE w najbogatszym wyborze najlepszych wysześciatowych fabryk Vera Schoe, Vernigk, Neider, Herze.

Warszawska Fabryka, wyrabiająca artykuły spożywcze codziennej potrzeby. POSZUKUJE ENERGIJNEGO HANDLOWCĘ.

Potrzebni Geometrzy na stałą posadę z dobrimi świadectwami.

Otworzona w Wilnie przy Ś-to Jerskiej № 4 Artystyczna „Semi-Emal“ przyjmuje obstarunki.

Poszukuje majątku od 100 do 2000 dzies. z dobrą ziemią, łakami, niezbyt daleko koleji.

BIURO PRZEPISYWAŃ A. SKARZYŃSKIEJ W WILNIE, Tatarska 12, telef. 1002.

OGŁOSZENIA DROBNE. Nauka i wychowanie. Doświadczony nauczyciel i korepetytor b. stud. politechniki.

Interesa handl. i majątk. Kupię majątek na Litwie lub w Rosji.

Posady i prace. a) Poszukiwano: Pisarz prowentowy, kawaler, poszukuje posady.

b) Zaofiarowano: Potrzebny zaraz pisarz samoty, do dozoru śpiżarni, obory i podwórza.

Mieszkania. Letnisko do wynajęcia, 4 pokoje umeblowane, z wanną, fontanną, za 150 rb.

Letnisko o 3 pokojach i łąkami, od stacji kolejowej Anstajewskiej i miasteczka Jewe o 3 wiorst.

Mieszkanie do odstąpienia z 5 pokojów, przedpokojem, kuchnią, pokojem dla służby.

Różne. Dentysta Nowiński. Szuczne zęby bez podświetlenia.

Warszawa. Nowogrodzka nek. ul. Wysoka. Pensjonaty: „Zachęta“, wszelkie warunki: wygodny, spokojny, zdrowia dla starych i przyjeżdżających gości.